

adres:

BCh
okw. Lublin

KOWALSKA Franciszka

zam. Maliszewska

ps. "Zięba"

(1922 -)

2902/WSK

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — KOWALSKA Franciszka
z domu Meliszewska

2302/WSK

I. Materiały dokumentacyjne

I/1 – relacja właściwa ✓ k. 2, 5, 2

I/2 – dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora ✓ k. 9, 5, 10

I/3 – inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację —

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”): —

III/1 – dot. rodziny relatora —

III/2 – dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939–1945) —

III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 – inne —

IV. Korespondencja

1. 2 FAPAK k. 3, 5, 4.

V. Wypisy ze źródeł [tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”] ✓ 1

VI. Fotografie ✓ k. 500 206 U.

I/1 RELACJA WKAŚCIWA

- Relacje wiosna, Lublin 2001, mps (oryg.) k.2, s.1-2.

Relacja

Kowalska Franciszka, a od roku 1948 po wyjściu za mąż Maliszewska Franciszka ps. „Zięba”.

Urodziłam się 9.02.1922r we wsi Wandalin pow. - Puławy, jako 7-me dziecko w rodzinie chłopskiej –Rodzice to Stanisław i Marianna z domu Ciseł. Obecnie mieszkam w Lublinie przy ul. Kod 20-617 telefon ! Posiadam średnie wykształcenie /egzamin dojrzałości zdałam w 1947r w Liceum im. Stefana Czarneckiego w Tyszowcach /. W następnym roku ukończyłam 1 roczny kurs dla drogistów w W-wie. 087

Do ZHP należałam krótko bo tylko przez ostatni rok w szkole Podstawowej – to był 1935r.

Jako dziecko wsi oprócz nauki miałam za zadanie pomoc rodzicom w gospodarstwie rolnym.

Do Gimnazjum Kupieckiego w Lublinie zdałam w 1936r i moją edukację przerwał wybuch wojny (1939r) – i to zmusiło mnie do pozostania na wsi z matką – już wdową.

W roku 1941 wstąpiłam do organizacji podziemnej pod nazwą „Żywia” przy Batalionach Chłopskich. Przysięgę złożyłam przed Komendantką Kalinowską Stanisławą ps. „Róża”- żoną Tadeusza, działacza Ludowego „Wici” – Powiatową Komendantką była Marianna ps. „Zgrzebna”, a Komendantem Batalionów był Stefan Rodak ps. „Rola”, któremu podlegało nasze Kobięce Zgromadzenie.

Zostałam Gminną Komendantką ds. Sanitariuszek w gminie Rybitwy- Moim zadaniem było zorganizowanie apteczek, przeszkolenie sanitariuszek w większych wsiach jak: Niesiołowice, Mazanów, Chróślanki. W tym działaniu pomógł mi kurs dla instruktorek szkolenia sanitarnego który trwał 3 miesiące- w Józefowie nad Wisłą- odległego o 15 km od Wandalina. Brałam także udział w niesieniu pomocy poszkodowanym w czasie pacyfikacji wsi Chróślina i 2-krotnie przy opatrywaniu rannych powracających z okolicznych akcji przeciwko Niemcom.

W latach 44-45 prowadziłam tajne nauczanie dla kl. II-IV we własnym mieszkaniu, a dzieci te złożyły egzamin przed uprawnionym nauczycielem, panem Rukaszem z Józefowa.

3/1/2

Ponadto byłam łączniczką do Mazanowa i Bułchałowic . Posiadam odznaczenia i Krzyż Partyzancki, Krzyż Batalionów Chłopskich i Srebrny Krzyż Zasługi.

W 1992r powstało Stowarzyszenie Batalionów Chłopskich oddział Lublin. Tam pracowałam przez 4 lata jako kasjer, 2 lata jako kronikarz, a później jako członek Komisji Rewizyjnej. Pomagałam przy Słowniku biograficznym, który został opracowany przez Kolegę z naszego Stowarzyszenia Mariana Wojtasa, a wydany w 1998r.

Praca to wychowywanie 3-ki dzieci 1950, 1951, 1953. Od 1956-1960 pracowałam w PKO w Lublinie potem do 1979 w Zakładach Zbożowo-Młynarskich w Lublinie. Przeszłam na emeryturę wcześniej - w czasie której dorabiałam do budżetu domowego opiekowaniem się dziećmi Tomaszkiem, Marlenką, Agnieszką, Oleną i własnymi wnukami tj. Romanem, Dominiką, doraźnie Michałem i Wojtkiem.

Z rodziny to mój najstarszy brat Antoni należał do AK, był wielokrotnie przesłuchiwany i około tygodnia więziony. Drugi brat, Ksiądz Proboszcz Parafii Kraczevice, Kapelan AK, często wzywany był na przesłuchania do Lublina ponieważ były na niego donosy i skargi. Po wojnie został odznaczony Krzyżem AK i Krzyżem Walecznych z Mieczami. Mój mąż Dominik, został aresztowany jako więzień polityczny i przebywał w Sachsenhausen przez 5 lat.

Maliszewska Franciszka

podpis

Feliks

1/2 DOKUMENTY DOT. OSOBY RELATORA

- Świadectwo Ukończenia Gimnazjum Kupieckiego, Lublin 1845, (Ksevol, k.1, s.1.
- Świadectwo Dojrzałości Liceum Ogólnokształcącego, Tyszowce 1847, (Ksevol, k.1, s.2
- Świadectwo zdania egzaminu drogistowskiego, W-wa 1848, (Ksevol, k.1, s.3.
- Metryka urodzenia i śmierci, Boby, 1848, (Ksevol, k.1, s.4
- Odpis skrócony aktu małżeństwa, Tyszowce 1862, (Ksevol, k.1, s.5.
- Zaświadczenie Lipi Obrony Kraju, Lublin 1867, (Ksevol, k.1, s.6
- Legitymacje Knyże Partyzandzkiego, W-wa 1876, (Ksevol, k.1, s.7.
- Legitymacje Stowarzyszenie żołnierzy „BCh”, Lublin 1883, (Ksevol, k.1, s.8
- Legitymacje Srebrnego Knyże Zestąpi, W-wa 1888, (Ksevol, k.1, s.9.
- Odznaka Pamiątkowa BCh (legitymacje), Lublin (b.d.), (Ksevol, k.1, s.10.

3

1/2/1

2

ŚWIADECTWO UKOŃCZENIA GIMNAZJUM KUPIECKIEGO

Kowalska Franciszka

(imię i nazwisko)

urodzona dnia 9 lutego 1922 r. w Kaudalowie
powiatu puławskiego, religii (wyznania) rzymsko-katol.
przyjęta do klasy pierwszej w dniu 1 września 1944 r.,
ukończyła w 1945 r. naukę w zakresie programu czteroletniego
gimnazjum kupieckiego, zorganizowanego na zasadach art. 29 ustawy
z dn. 11 marca 1952 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389).

Na tej podstawie Rada Pedagogiczna Gimnazjum uznaje ją
za przygotowaną do pracy w handlu detalicznym i hurtowym
oraz w działach handlowych różnych przedsiębiorstw gospodarczych

Gaishowe Kształkowanie Gimnazjum Kupieckie
(nazwa zakładu szkolnego)

w Lublinie

Lublin

dnia

27 lipca

1945 r.

Nr 12/
45

CZŁONKOWIE RADY PEDAGOGICZNEJ:

mgr hab. H. Kowalski

W. Kowalski

W. Kowalski

H. Perajaska

J. Kowalski
DYREKTOR — PRZEŁOŻONA

ZWIĄZKOWY ZWIĄZEK
GIMNAZJUM KATOLICKIE

Wpłynęło dnia 25.10.2003
L.dz. 4003/11SK/1001

1/2/2

3

ŚWIADECTWO DOJRZAŁOŚCI
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCEGO

Kowalska Franciszka

(nazwisko i imię)

urodzona dnia *9 lutego* 19*22* r. w *Wandalinie*
powiatu *puławskiego*, województwa *lubelskiego*

po ukończeniu nauki w trzyletniej szkole średniej ogólnokształcącej o ustroju
semestralnym zdała egzamin dojrzałości według programu wydziału

przyrodniczego przed Państwową Komisją Egzaminacyjną,
powołaną przez Kuratora Okręgu Szkolnego *Lubelskiego*

pismem z dnia *24 maja 1947* r. Nr *11-10763/47* w *Tyszowcach*

Liceum *im. Hetm. Stef. Czarnieckiego*
w *Tyszowcach*

Świadectwo niniejsze uprawnia do studiów w szkołach wyższych w myśl
art. 52 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P.
Nr 38, poz. 389) oraz rozporządzeń, wydanych w związku z wykonaniem tego
artykułu ustawy.

Tyszowce, dnia *23 czerwca* 19*47* r.

Nr *3*

PRZEWODNICZĄCY
PAŃSTWOWEJ KOMISJI EGZAMINACYJNEJ

Hobleris

CZŁONKOWIE
PAŃSTWOWEJ KOMISJI EGZAMINACYJNEJ

A. Czerwinski
S. Chładowski
Janusz Górecki

BIURO OGÓLNOKRZYSTAJACZE
ZWIAZETWO DOKŁADOSCI

Komenda Powiatowa

Wpłynęło dnia 25 IX 2003
Ldż. 1181/003

5/2/3

4.

ZRZESZENIE DROGISTÓW RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

OKRĘG Warszawski

ŚWIADECTWO

Pan (i) Kowalska Franciszka
urodzony (a) dnia 9. lutego 1922 w Waudalimie

przed niżej podpisaną Komisją Szkolną złożył (a) egzamin drogistowski
Z WYNIKIEM dobrym

Na podstawie niniejszego świadectwa można się starać o dyplom drogistowski
w Centrali Zrzeszenia Drogistów Rzeczypospolitej Polskiej – przedkładając równocześnie
poświadczenie na przynajmniej trzy letnią praktykę w zawodzie drogistowskim.

Warszawa, dnia 2 lipca 1948r.

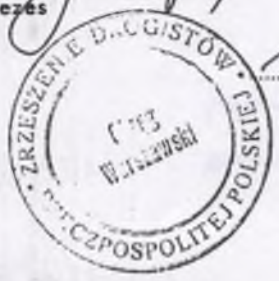
Komisja Szkolna Okręgu Warszawskiego

Zrzeszenia Drogistów Rzeczypospolitej Polskiej

J. Dybka
Prezes

[Signature]
Sekretarz

[Signature]
Dyrektor Liceum

OKRĘG POMORZE

ŚWIADECTWO

Komisarz Sekcji Drogizów

Szczepionki Drogizów Reakcyjnych Polskiej

Wpłynęło dnia 28 IX
Licz. 4008 1154 000

20

1/2/4

1)

DIECEZJA LUBELSKA

Parafia Rz.-Kat. Boby

METRYKA URODZENIA I CHRZTU.

Na podstawie kościelnych ksiąg metrykalnych z 1922 r.

№ 29 , zaświadczam że Franciszka
Kowalska ^{syn} Stanisława
 _{córka} i Marianny z Wcisława

urodziła się w Wandalinie

dnia 9 lutego 1922 roku tysiąc dziewięćset
dwudziestego drugiego roku

Chrzest św. odbył się dnia 12 lutego 1922 r.

Boby, dnia 26 kwietnia 1949 r.

Proboszcz parafii

[Handwritten signature]

METRYKA URODZENIA I CHRZTU

Wpłynęło dnia 21 IX
 Ldz. 4003 Lsh 2001

I/215

6

POLSKA RZECZPOSPOLITA LUDOWA

Województwo *dublin*

Powiat *Tomaszów Lub.*

URZĄD STANU CYWILNEGO

w *Tyszkowcach*

Nr *20* 1949 r.

Odpis skrócony aktu małżeństwa

Zaświadczam, że

Maliszewski Dominik mechanik
urodzony dnia *dwudziestego trzeciego października* tysiąc
dziewięćset czterastego r. 23 x 1914 roku w *Tyszkowcach*

z ojca *Maliszewski Roman* matki *Katarzyna Maliszewska*
i *Franciszka Kowalska* *prodiśka*

urodzona dnia *dwudziestego drugiego lutego* tysiąc *dziewięćset*
dwudziestego drugiego r. 24 x 1922 roku w *Tyszkowcach*.

z ojca *Kowalski Stanisław* matki *Maria Kowalska*

zawarli związek małżeński w dniu *dziesiątego maja*
miesiące *dziewięćset czterastego* tego *dziesiątego* roku *10 x 1949* roku
w *Tyszkowcach*.

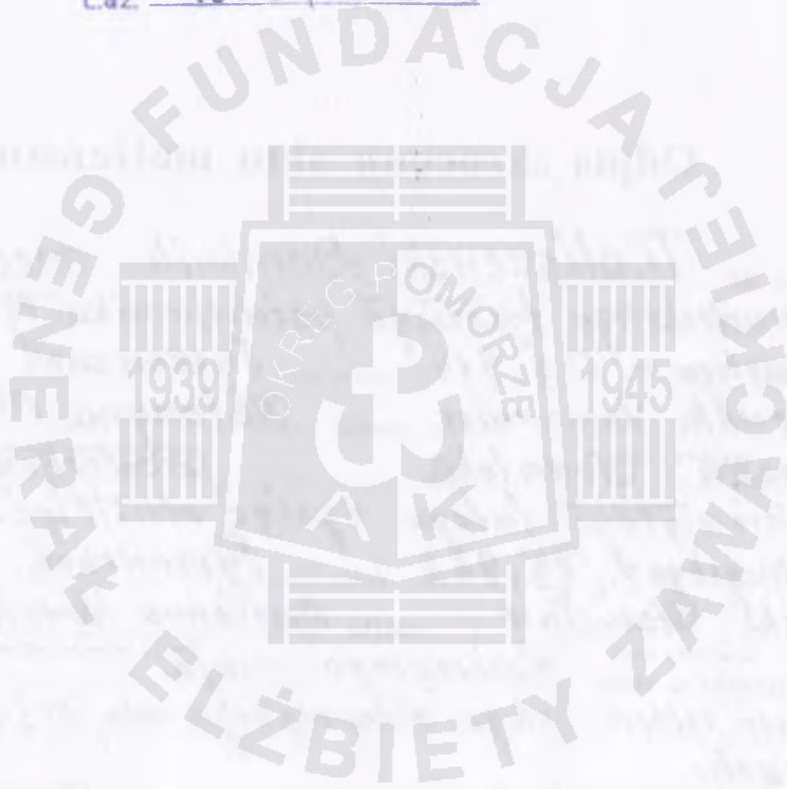
Tyszkowca, dnia *10* maj. 196*8* r.

Kierownik
Urzędu Stanu Cywilnego

MSW-M 13 - zsm. 1200-PWN I.2/CWD
1003 - LIDA - 23.4.60 - 800.000 - 1'op. piśm. kl. IV A170 g

Wpłynęło dnia 25.11.
L.dz. 4003 1184 0001

3/2/6

5

LIGA OBRONY KRAJU

Zarząd Powiatowy (Miejski-Dzielnicowy)

w Lublinie

ZAŚWIADCZENIE Nr 5

Ob. Maliszewska Franciszka
imię i nazwisko

Stawianar
imię ojca

urodzony(a) dn. 9 lutego 1922 r. w Wandalin

ukończył(a) w dniach od 13 06 do 16 06 1967 r.

dwudzieste - godzinny kurs z zakresu

OBRONY PRZED BRONIĄ MASOWEGO RAŻENIA

Lublin

dn. 16 czerwca 1967 r.

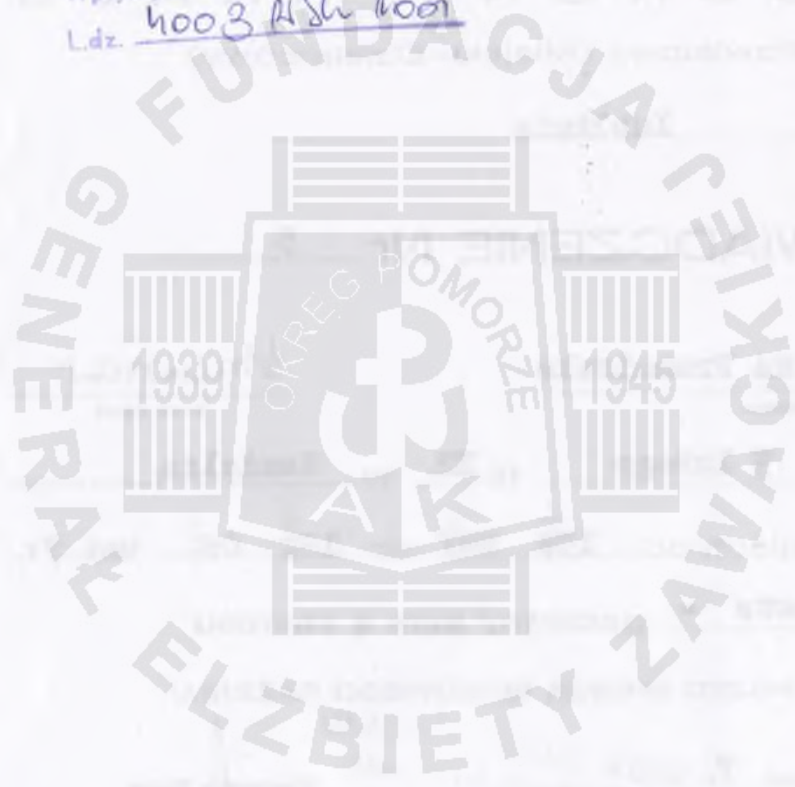
LIGA OBRONY KRAJU
Zarząd Miejski
w Lublinie

pieczęćka
ZP/ZM,ZD,LOK

Kierownik Biura

podpis

Wpłynęło dnia 25. X.
Licz. 4003 AKS 6001

POLSKA RZECZPOSPOLITA
LUDOWA

LEGITYMACJA

Nr 2934-76-62

WARSZAWA

dn. 31 grudnia 1976 r.

UCHWAŁĄ RADY PAŃSTWA

odznaczony(a) został(a)

Ob. MALISZEWSKA

Franciszka c. Stanisława

KRZYŻEM PARTYZANCKIM

PRZEWODNICZĄCY
RADY PAŃSTWA

Franciszka

4
I/2/7

STOWARZYSZENIE ŻOŁNIERZY
„Bataliony Chłopskie”
Lublin ul. Karłowicza 4

Legitymacja Nr 20....

Wydana dnia 4 05 0 1993 r

w LUBLINIE

I/218

Pan(i) MALISZEWSKA FRANCISZKA

Syn(córka) STANISŁAWA

Ur. dn. 9 02 0 1922 r

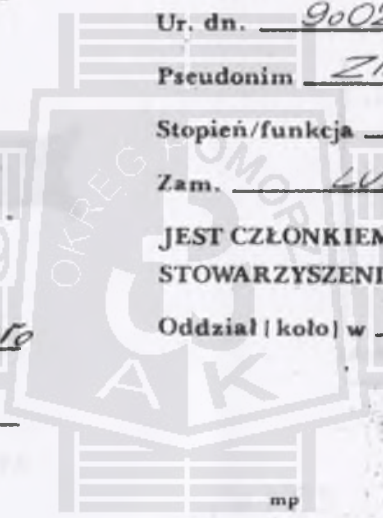
Pseudonim ZIEBA

Stopień/funkcja

Zam. LUBLIN

JEST CZŁONKIEM [NAD]ZWYCZAJNYM
STOWARZYSZENIA ŻOŁNIERZY „BCh”

Oddział (koło) w LUBLINIE

[Handwritten signature]

10

12

FUNDACJA

„... Krwią obficie przelaną
zdobywał chłop prawo do ziemi,
prawo do współwładzenia
państwem, prawo do Polski.
Do walki poszły najlepsze
i najdzielniejsze jednostki,
bardzo wielu z nich nie żyje.
Groby ich wyznaczają granice
państwa...”

Franciszek Kamiński

ZYWIĄ I BRONIA

Wpłynęło dnia 25.X.

Liczba 4003 1/8 1001

ŻENIETY ZANAGI

RZECZPOSPOLITA POLSKA

POSTANOWIENIEM

z dnia 12 kwietnia 1999 r.

LEGITYMACJA

Pani **MALISZEWSKA**

Franciszka c. Stanisława

odznaczona została

Nr 70-99-235

SREBRNYM KRZYŻEM ZASŁUGI

1939

1945

Warszawa

dnia 12 kwietnia 1999 r.

PREZYDENT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

A. Kwaśniewski

Aleksander Kwaśniewski

9
I/2/9

Wpływało 28, X,
Licz 4003 1186 1001

8

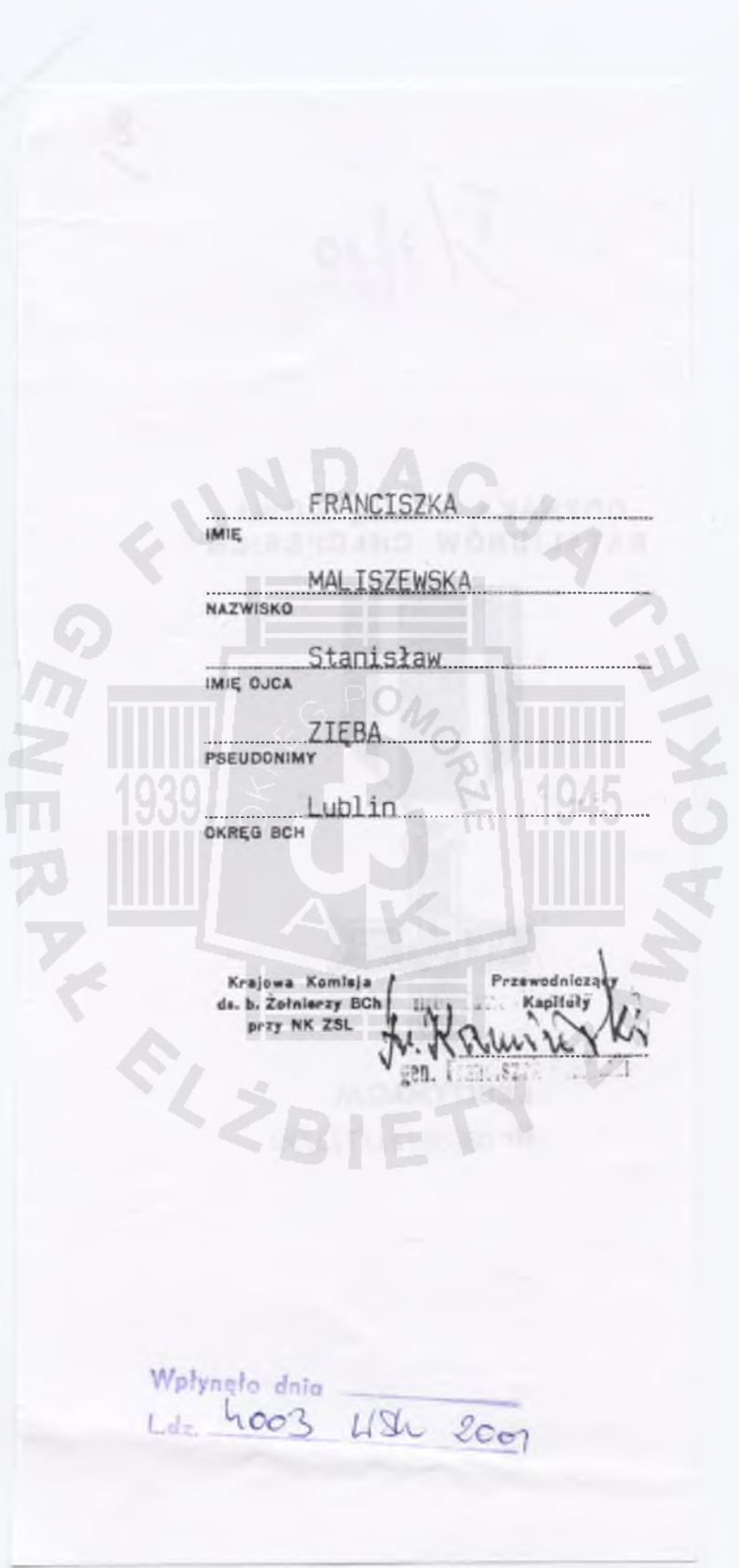
5/2/10

**ODZNAKA PAMIĄTKOWA
BATALIONÓW CHŁOPSKICH**

LEGITYMACJA

Nr 08098/21/773/90

FRANCISZKA

IMIĘ

MALISZEWSKA

NAZWISKO

Stanisław

IMIĘ OJCA

ZIEBA

PSEUDONIMY

Lublin

OKRĘG BCH

Krajowa Komisja
ds. b. Żołnierzy BCH
przy NK ZSL

Przewodniczący
Kapitały

J. Kamiński
gen. [illegible]

Wpłynęło dnia _____
L.dz. 4003 USU 2007

IV/1 KORESPONDENCJA Z FAPAK

- 18. IX. 2001. Pismo Fundacji do Franciszki Maliszewskiej
Msp. kserokopia. k. 1, s. 11.
- 23. 10. 2001. list Fr. Maliszewskiej do Fundacji. Rlep. Oryg.
k. 1, s. 2-3.
- 22. 11. 2001 - list Fund. do Fr. Maliszewskiej Msp. kserokopia,
k. 1, s. 4.

MEMORIAL
General Marii Wittek

Toruń 18 IX 2001 r.

Pani Franciszka Maliszewska

ul. 1

20-617 Lublin

l.dz.3180 WSK 2001

Szanowna Pani,

W imieniu p. prof. Elżbiety Zawackiej dziękuję za przekazanie swojej relacji z przebiegu służby wojskowej w BCh. Na jej podstawie założyłam teczkę osobową o numerze inwentarza 2902/WSK. Pani Profesor dzwoniła do Pani, żeby osobiście podziękować, ale nie zastała Pani w domu. Pani relacja jest dla nas bardzo cenna zwłaszcza, że nie mamy wielu teczek kobiet-żołnierzy z BCh. Chciałam Panią prosić o przesłanie dokumentów lub ich kserokopii związanych z Pani służbą wojenną (np. legitymacje odznaczeń, oświadczenia świadków itp.) a także związanych z życiem prywatnym (np. metryka urodzenia, świadectwa szkolne, świadectwa ślubu, zaświadczenia z pracy itp.). W relacji wspomina Pani komendantkę Mariannę Kowalik-Węgorek ps. „Zgrzebna”. Czy mogłaby Pani napisać wspomnienia o współpracy z nią? Pani Profesor pisze właśnie książkę o kobietach odznaczonych Orderem Virtuti Militari (należy do nich „Zgrzebna”) i wszelkie nowe informacje są dla niej bardzo cenne. Proszę także o relację Stanisławy Kalinowskiej.

Czy może Pani napisać skąd Pani miała adres Pani Profesor?

Szanowna Pani, jeszcze raz dziękuję za przekazanie relacji, załączam serdeczne pozdrowienia i mam nadzieję, że zechce Pani z nami współpracować.

Z wyrazami szacunku

Dorota Kromp

Dorota Kromp

Dokumentalistka Archiwum WSK

Załącznik:

- 1) Ulotka informacyjna o FAPAK.
- 2) Ulotka wydawnicza.

odp. me l.dz:

3010 WSK 01

Maliszewska Fr.

v/A/2

20-6179

WU 25.X.

Dublin.

Fundacja

Archiwum Pomorskie AK

ul. W Garbary 2

87-100 Poznań

Wpłynęło dnia 4003 KSK 2007
Licz. D. J.

dot. del. 3180-WSK 2001

Tezka Nr 29 02

Czyż się zobowiązała do odpowiadania na pytanie, 18.09
i przypisaniu, że to tak obcego trasa; przesyłem
wzrost części informacji /xero/ niektórych dokumentów

1. świadectwo urodzenia
2. - w gimn. Kupieckiego w kulelinie
3. - w 1939 dojmotosci - lic. w Tyrowcach
4. - w kursu drogistowskiego w W-rac
5. zaświadczenie ligi Obrony Krajowej
6. świadectwo ślubu
7. zaświadczenie - Kniży Partyzacki
8. Kniży B chłopskich
9. Srebrny Kniży zastępy
10. legity. Nr 20

11. wypis z ks. Buf. chr. z ziem państwa - to
muszę się przypisać że swojej komend. powiat.

„Zygmunt” nie znam; a na inspekcję przyjechała
jej zastępczyni Zofia Pędus, która jest uż okazała
kniża kolekcję z gimn. Kupieckiego w klasie o 1 rok wyżej.
Obydwoje mieszka w W-rac z adresem nie mam
kontaktu.

Proble mi oswiadczenie srodkiem, a byly mi mi

- 1) Alicja Sawicka, ktora byla bibliotekarka w tym czasie
- 2) Michal Solis zastupien Boh. zyjacy wiecek w dubliwie -

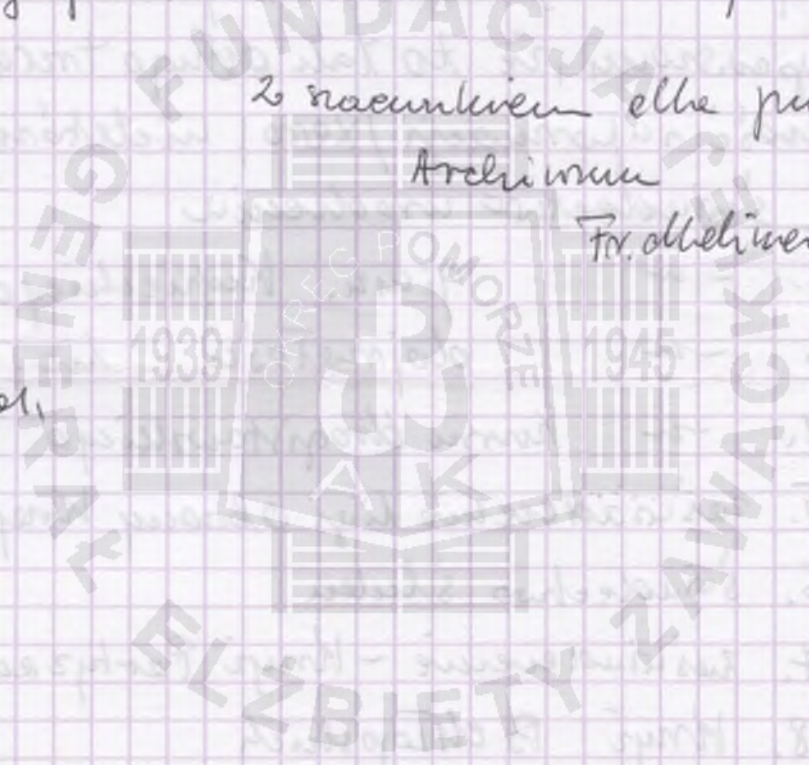
Adres do P. Prof. dostrzetem od kolezanki z gim. Kup. (ktora
unie wspomina do wyznaczenia relacji) Zofia Jozefowska
zam. w dubliwie przy ul. Narutowicza -

Me zlozytem od razu z wnioskiem z pracy,
poh aci nie moge uwarowic przeslac iednej informacji
o niczyjzej jni stenujemy kolezanki -

Z racunkiem elle pascowitol
Archiwum

Pr. obelimenly

23.10.2001

FUNDACJA
Archiwum Pomorskie Armii Krajowej
ul. W. Garbary 2, tel. 65-22-186
87-100 TORUŃ

10/1/4.
Toruń 22 XI 2001 r.

Pani Franciszka Maliszewska
ul. Pszenna 4/25
20-617 Lublin

1.dz.4226 WSK 2001

Szanowna Pani,

Dziękuję za list i przekazane kserokopie dokumentów:

- 1) Świadectwo Ukończenia Gimnazjum Kupieckiego
- 2) Świadectwo Dojrzałości Liceum Ogólnokształcącego
- 3) Metryka urodzenia i chrztu
- 4) Odpis skrócony aktu małżeństwa
- 5) Zaświadczenie z Ligi Obrony Kraju
- 6) Legitymacja Srebrnego Krzyża Zasługi
- 7) Legitymacja Pamiątkowej BCh
- 8) Legitymacja Stowarzyszenia BCh
- 9) Biogram Marianny Węgorek z d. Kowalik

Zostały dołączone do Pani teczki osobowej o nr inwentarza 2902/WSK i stanowią cenne jej uzupełnienie. Jeżeli zechce Pani dołączyć inne materiały to proszę o przesłanie do nas.

Szanowna Pani, dział WSK naszego Archiwum jest w trakcie reorganizacji i od grudnia 2001 r. kontaktami z kobietami-zołnierzami z organizacji poza akowskich, a więc także z BCh będzie się zajmowała dokumentalistka Patrycja Secler.

Załączam serdeczne pozdrowienia.

Z wyrazami szacunku

Dorota Kromp
Dorota Kromp

Dokumentalistka Archiwum WSK

odp. re
Lp. 4003 WSKCM

J. 2302/WSK

B. CH
dr. dublin

KOWALSKA Franciszka

zam. MALISZEWSKA

v) Wypisy ze źródeł (także nazwiskowe
Karty informacyjne)

Wyd. 1994-

Verh.

Maliszewska Franciszka z d. Kowalska

"Zięba", c. Stanisława i Marianny, ur. 9 II 1922 w Wandalinie. Ukończyła dwie klasy gimnazjum w Lublinie, czł. LZK maj 1941 - 15 I 1945, kdt gm. Rybitwy. Prowadziła tajne nauczanie w zakresie szkoły podstawowej, organizowała placówki LZK na terenie gm. Rybitwy. Kolporterka prasy podziemnej, brała udział w organizowaniu pomocy mieszkańcom spacyfikowanej wsi

Chruślina. Odznaczona Krzyżem Partyzanckim, Krzyżem BCh.

Źródło: 12, 22

Wpis ten znajduje się w książce pt. "Żołnierze Batalionu Chłopskiej Ziemi Puławskiej" zeszyt redakcyjny Gen Stanisł, Henryka Koroh, Bronisławy Mennaral Verh.

Nieco rozszerzony opis znajduje
się w książce pt.
"Słownik biograficzny żołnierzy
Batalionów chłopskich IV Oddział Lublin"
wydanej w 1998 r., a opracowany
przez naszego koleżkę Mariannę Wojtasz

KOWALSKA Franciszka

